

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. birželio 30 d.
(OR. en)

11133/23

ECOFIN 659
UEM 193
SOC 485
EMPL 336
COMPET 680
ENV 759
EDUC 272
RECH 304
ENER 395
JAI 905
GENDER 136
ANTIDISCRIM 130
JEUN 174
SAN 411

PRANEŠIMAS

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai

Ankstesnio

dokumento Nr.: 9825/1/23 REV 1

Komisijos dok. Nr.: COM(2023) 604 final

Dalykas: TARYBOS REKOMENDACIJA dėl 2023 m. Danijos nacionalinės reformų
programos

Delegacijoms pridedamas pirmiau nurodytas Komisijos rekomendacija (COM(2023) 604 final)
grindžiamas Tarybos rekomendacijos projektas, kurį apsvarstė Taryba ir Europos Vadovų Taryba.

TARYBOS REKOMENDACIJA

... m. ... d.

dėl 2023 m. Danijos nacionalinės reformų programos

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo¹, ypač į jo 9 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

¹ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

kadangi:

- (1) 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241², kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (toliau – Priemonė). Pagal Priemonę valstybėms narėms teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Pagal Europos semestro prioritetus Priemonė prisidedama prie ekonomikos bei įtraukaus atsigavimo ir tvarių bei augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma reformomis ir investicijomis siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir didinti valstybių narių ekonomikos atsparumą. Ja taip pat padedama stiprinti viešųjų finansų būklę ir skatinti augimą ir darbo vietų kūrimą vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu, gerinti teritorinę sanglaudą Sąjungoje ir remti tolesnį Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimą. 2022 m. birželio 30 d., laikantis Reglamento (ES) 2021/241 11 straipsnio 2 dalies, atnaujintas pagal Priemonę kiekvienai valstybei narei skiriamas didžiausias finansinis įnašas;

² 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

- (2) 2022 m. lapkričio 22 d. Komisija priėmė 2023 m. metinę tvaraus augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2023 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2023 m. kovo 23 d. Europos Vadovų Taryba pritarė 2023 m. metinėje tvaraus augimo apžvalgoje išdėstytiems prioritetams, grindžiamiems keturiais konkurencingo tvarumo aspektais. 2022 m. lapkričio 22 d. Komisija pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011³ taip pat priėmė 2023 m. įspėjimo mechanizmo ataskaitą – joje Danija nenurodyta kaip viena iš valstybių narių, kuriose gali būti susidaręs disbalansas arba gali kilti jo susidarymo rizika. Nuodugnios apžvalgos kaip tokios atlikti nereikės. Komisija taip pat priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos ir pasiūlymą dėl 2023 m. bendros užimtumo ataskaitos, kurioje analizuojamas užimtumo politikos gairių ir Europos socialinių teisių ramsčio principų įgyvendinimas. 2023 m. gegužės 16 d. Taryba priėmė Rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos⁴ (toliau – 2023 m. Rekomendacija dėl euro zonos) ir 2023 m. kovo 13 d. – bendrą užimtumo ataskaitą;
- (3) nors Sąjungos šalių ekonomika demonstruoja didelį atsparumą, geopolitinės aplinkybės ir toliau daro neigiamą poveikį. Kadangi Sąjunga tvirtai remia Ukrainą, Sąjungos ekonominės ir socialinės politikos darbotvarkėje daugiausia dėmesio skiriama neigiamo sukrėtimų energetikos srityje poveikio tiek pažeidžiamiesiems namų ūkiams, tiek įmonėms mažinimui trumpuoju laikotarpiu ir tolesnėms pastangoms įgyvendinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, remti tvarų ir integracinį augimą, apsaugoti makroekonominį stabilumą ir didinti atsparumą vidutinės trukmės laikotarpiu. Joje taip pat daug dėmesio skiriama Sąjungos konkurencingumo ir našumo didinimui;

³ 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo (OL L 306, 2011 11 23, p. 25).

⁴ 2023 m. gegužės 16 d. Tarybos rekomendacija dėl euro zonos ekonominės politikos (OL C 180, 2023 5 23, p. 1).

- (4) 2023 m. vasario 1 d. Komisija paskelbė komunikatą „*Žaliojo kurso pramonės planas poveikio klimatui neutralizavimo amžiui*“ (toliau – Žaliojo kurso pramonės planas). Žaliojo kurso pramonės planu siekiama didinti neutralaus poveikio klimatui Sąjungos pramonės konkurencingumą ir remti greitą perėjimą prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos. Planas papildo pagal Europos žaliąjį kursą ir planą „REPowerEU“ dedamas pastangas. Juo taip pat siekiama sukurti palankesnę aplinką, kurioje būtų plėtojami Sąjungos poveikio klimatui neutralizavimo technologijų ir produktų gamybos pajėgumai, kurių reikia Sąjungos plataus užmojo klimato srities tikslams pasiekti, taip pat užtikrinti prieigą prie atitinkamų svarbiausiųjų žaliavų, be kita ko, įvairinant tiekimo šaltinius, tinkamai naudojant geologinius išteklius valstybėse narėse ir maksimaliai didinant žaliavų perdirbimą. Žaliojo kurso pramonės planas grindžiamas keturiais ramsčiais: nuspėjama ir supaprastinta reglamentavimo aplinka, galimybėmis sparčiau gauti finansavimą, įgūdžių stiprinimu ir atvira prekyba siekiant atsparių tiekimo grandinių. 2023 m. kovo 16 d. Komisija taip pat paskelbė komunikatą „Ilgalaikis ES konkurencingumas. Perspektyvos po 2030 m.“, kuriame dėmesys sutelktas į devynis vienas kitą stiprinančius veiksnius ir tikslą sukurti augimą skatinančią reglamentavimo sistemą. Jame nustatyti politikos prioritetai, kuriais, siekiant ilgalaikio Sąjungos ir jos valstybių narių konkurencingumo, skatinama aktyviai vykdyti struktūrinius patobulinimus, tinkamai orientuotas investicijas ir reglamentavimo priemones. Toliau pateikiamos rekomendacijos padeda šiuos prioritetus įgyvendinti;

- (5) 2023 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras toliau evoliucionuoja atsižvelgiant į Priemonės įgyvendinimą. Kad būtų įgyvendinti Europos semestro politikos prioritetai, vis dar itin svarbu visiškai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, nes jais atsižvelgiama į visas atitinkamas pastaraisiais metais konkrečioms šalims pateiktas rekomendacijas arba didelę jų dalį. 2019, 2020 ir 2022 m. konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos tebėra tiek pat aktualios ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planams, kurie peržiūrėti, atnaujinti arba iš dalies pakeisti pagal Reglamento (ES) 2021/241 14, 18 ir 21 straipsnius;
- (6) 2023 m. vasario 27 d. priimtu Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2023/435⁵ (toliau – „REPowerEU“ reglamentas) siekiama greitai laipsniškai panaikinti Sąjungos priklausomybę nuo Rusijos iškastinio kuro importo. Taip bus prisidėta prie Sąjungos energetinio saugumo ir jos energijos šaltinių įvairinimo, kartu didinant atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą, energijos kaupimo pajėgumus ir energijos vartojimo efektyvumą. „REPowerEU“ reglamentu valstybėms narėms suteikiama galimybė į nacionalinius ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtraukti naują skyrių „REPowerEU“, kad būtų galima finansuoti pagrindines reformas ir investicijas, kurios padės pasiekti „REPowerEU“ tikslus. Tos reformos ir investicijos taip pat padės didinti neutralaus poveikio klimatui Sąjungos pramonės konkurencingumą, kaip nurodyta Žaliojo kurso pramonės plane, ir atsižvelgti į 2022 m. ir, kai taikytina, 2023 m. konkrečioms valstybėms narėms pateiktas su energetika susijusias rekomendacijas. „REPowerEU“ reglamentu nustatoma naujos kategorijos negrąžintina finansinė parama, kurią valstybės narės gali gauti, kad galėtų finansuoti naujas su energetika susijusias reformas ir investicijas, numatytas jų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose;

⁵ 2023 m. vasario 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/435, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/241, kiek tai susiję su skyriais „REPowerEU“ ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose, ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 bei (ES) 2021/1755 ir Direktyva 2003/87/EB (OL L 63, 2023 2 28, p. 1).

- (7) 2023 m. kovo 8 d. Komisija priėmė komunikatą, kuriame pateikė 2024 m. fiskalinės politikos gaires (toliau – 2023 m. kovo 8 d. komunikatas). Juo siekiama padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas ir taip sustiprinti politikos koordinavimą. Komisija priminė, kad Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymas baigsis 2023 m. pabaigoje. Ji paragino 2023–2024 m. vykdyti fiskalinę politiką, kuria užtikrinamas vidutinės trukmės skolos tvarumas ir tvariai didinamas potencialus augimas, ir paragino valstybes nares savo 2023 m. stabilumo ir konvergencijos programose nustatyti, kaip jų fiskaliniais planais bus užtikrinta, kad vidutinės trukmės laikotarpiu būtų laikomasi Sutartyje nustatytos 3 % bendrojo vidaus produkto (BVP) pamatinės vertės ir kad skola būtų patikimai bei nuolat mažinama arba išliktų apdairaus lygio. Komisija taip pat paragino valstybes nares laipsniškai nutraukti nacionalines fiskalines priemones, nustatytas siekiant apsaugoti namų ūkius ir įmones nuo energijos kainų sukkelto sukrėtimo, pradedant nuo mažiausiai tikslingų priemonių. Ji nurodė, kad jei dėl atsinaujinusio su energijos kainomis susijusio spaudimo reikėtų pratęsti paramos priemonių taikymą, valstybės narės tokias priemones turėtų tikslingiau taikyti pažeidžiamiesiems namų ūkiams ir įmonėms. Komisija pareiškė, kad fiskalinės rekomendacijos bus kiekybiškai įvertintos ir diferencijuotos. Be to, kaip pasiūlyta 2022 m. lapkričio 9 d. jos komunikate dėl ES ekonomikos valdymo sistemos reformos gairių, fiskalinės rekomendacijos bus suformuluotos remiantis grynosiomis pirminėmis išlaidomis. Ji rekomendavo, kad visos valstybės narės ir toliau išsaugotų nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir užtikrintų veiksmingą Priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšų panaudojimą, ypač atsižvelgdamos į žaliosios bei skaitmeninės pertvarkų ir atsparumo didinimo tikslus. Komisija nurodė, kad, laikydamasi esamų teisinių nuostatų ir remdamasi 2023 m. galutiniais duomenimis, 2024 m. pavasarį ji Tarybai pasiūlys pradėti deficito kriterijumi grindžiamas perviršinio deficito procedūras;

- (8) 2023 m. balandžio 26 d. Komisija pristatė pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, kuriais įgyvendinama visapusiška Sąjungos ekonomikos valdymo taisyklių reforma. Pagrindinis pasiūlymų tikslas – stiprinti valstybės skolos tvarumą ir skatinti tvarų bei integracinį ekonomikos augimą visose valstybėse narėse įgyvendinant reformas ir investuojant. Savo pasiūlymais Komisija siekia didinti nacionalinę atsakomybę, supaprastinti sistemą ir labiau orientuotis į vidutinės trukmės laikotarpį, kartu užtikrinant veiksmingą ir darnesnę vykdymo užtikrinimą. Kaip teigiama 2023 m. kovo 14 d. Tarybos išvadose dėl ES ekonomikos valdymo sistemos reformos gairių, tikslas – teisėkūros darbą užbaigti 2023 m.;
- (9) 2021 m. balandžio 30 d. pagal Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 1 dalį Danija Komisijai pateikė nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnį Komisija, vadovaudamasi to reglamento V priede išdėstytomis vertinimo gairėmis, įvertino ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano aktualumą, efektyvumą, veiksmingumą ir darną. 2021 m. liepos 6 d. Taryba priėmė Įgyvendinimo sprendimą dėl Danijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo⁶. Paramos dalių išmokėjimas priklauso nuo pagal Reglamento (ES) 2021/241 24 straipsnio 5 dalį Komisijos priimamo sprendimo, kad Danija patenkinamai pasiekė Tarybos įgyvendinimo sprendime nustatytas atitinkamas tarpines ir siektinas reikšmes. Kad būtų laikoma, jog tarpinės ir siektinos reikšmės pasiektos patenkinamai, ankstesniosios turi likti nepanaikintos;
- (10) 2023 m. gegužės 1 d. Danija pateikė 2023 m. nacionalinę reformų programą. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 27 straipsnį, 2023 m. nacionalinė reformų programa taip pat atspindi Danijos du kartus per metus teikiamas pažangos, padarytos siekiant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano tikslų, ataskaitas. Kadangi Danija nėra laiku pateikusi savo 2023 m. konvergencijos programos, Komisija negalėjo jos įvertinti;

⁶ Dok. ST 10154/2021 INIT.

- (11) 2023 m. gegužės 24 d. Komisija paskelbė 2023 m. Danijos ataskaitą. Joje įvertinta pažanga, Danijos padaryta įgyvendinant atitinkamas 2019–2022 m. Tarybos priimtas jai skirtas rekomendacijas, ir apžvelgta, kaip Danija įgyvendina ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Remiantis ta analize, šalies ataskaitoje nurodytos spragos, palyginti su tais uždaviniais, kurie ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane sprendžiami tik iš dalies arba nesprendžiami, taip pat nauji ir kylantys uždaviniai. Be to, joje įvertinta pažanga, Danijos padaryta įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir siekiant Sąjungos pagrindinių tikslų užimtumo, įgūdžių ir skurdo mažinimo srityse, taip pat Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų;
- (12) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, Danijos valdžios sektoriaus perteklius sumažėjo nuo 3,6 % BVP 2021 m. iki 3,3 % 2022 m., o valdžios sektoriaus skola sumažėjo nuo 36,7 % BVP 2021 m. pabaigoje iki 30,1 % 2022 m. pabaigoje.
- (13) valdžios sektoriaus balansui poveikį padarė fiskalinės politikos priemonės, priimtose siekiant sušvelninti ekonominę ir socialinę energijos kainų kilimo poveikį. 2022 m. tokios pajamos mažinančios fiskalinės politikos priemonės apėmė elektros mokesčio sumažinimą, o tokios išlaidas didinančios fiskalinės politikos priemonės apėmė socialines išmokas mažas pajamas gaunančių namų ūkių didelėms energijos sąskaitoms kompensuoti. Komisijos vertinimu, 2022 m. tų priemonių biudžeto išlaidos sudarė 0,1 % BVP. Be to, apskaičiuotosios su COVID-19 krize susijusių laikinų neatidėliotinų priemonių išlaidos 2022 m. sumažėjo iki 0,0 % BVP, palyginti su 4,0 % 2021 m.;

- (14) 2021 m. birželio 18 d. Taryba rekomendavo Danijai 2022 m.⁷ išlaikyti remiamojo pobūdžio fiskalinės politikos kryptį, įskaitant Priemonės suteiktą postūmį, ir išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.
- (15) remiantis Komisijos skaičiavimais, 2022 m. fiskalinės politikos kryptis⁸ buvo stabdomoji (0,6 % BVP) – tai buvo tinkama atsižvelgiant į aukštą infliaciją. Kaip rekomendavo Taryba, Danija toliau rėmė ekonomikos atsigavimą vykdydama pagal Priemonę finansuojamas investicijas. Priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamos išlaidos 2022 m. sudarė 0,3 % BVP (2021 m. – 0,3 %). Nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos fiskalinės politikos kryptčiai⁹ turėjo 0,2 procentinio punkto stabdomąjį poveikį. Todėl Danija neišlaikė nacionalinėmis lėšomis finansuojamų investicijų, kaip rekomendavo Taryba. Be to, nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus naujas pajamų priemones) augimo stabdomasis poveikis fiskalinės politikos kryptčiai sudarė 0,7 procentinio punkto. Todėl Danija pakankamai kontroliavo nacionalinėmis lėšomis finansuojamų einamųjų išlaidų augimą;
- (16) Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad realusis BVP 2023 m. išaugs 0,3 %, o 2024 m. – 1,5 %;
- (17) Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatomas 2,3 % BVP valdžios sektoriaus perteklius 2023 m. ir 30,1 % valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP 2023 m. pabaigoje;

⁷ 2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Danijos konvergencijos programos, OL C 304, 2021 7 29, p. 14.

⁸ Fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones), išskyrus su COVID-19 krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones, bet įskaitant Priemonės ir kitų Sąjungos fondų negrąžintina parama (dotacijomis) finansuojamas išlaidas, pokytis, palyginti su vidutinės trukmės potencialiu augimu. Daugiau informacijos pateikta fiskalinės statistikos lentelių 1 langelyje.

⁹ Numatoma, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,3 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį.

- (18) numatoma, kad 2023 m. valdžios sektoriaus balansui poveikį toliau darys fiskalinės priemonės, kurių imtasi siekiant sušvelninti ekonominį ir socialinį energijos kainų kilimo poveikį. Tai toliau nuo 2022 m. įgyvendinamos priemonės, visų pirma tam tikros socialinės išmokos, skirtos mažas pajamas gaunantiems namų ūkiams, ir naujos priemonės, kaip antai laikinai sumažintas elektros mokestis. Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad paramos priemonių grynosios biudžeto išlaidos 2023 m. sudarys 0,3 % BVP¹⁰. Neatrodė, kad dauguma 2023 m. priemonių yra orientuotos į labiausiai pažeidžiamus namų ūkius ar įmones, ir jomis nėra išsaugomas kainos signalas mažinti energijos poreikį ir didinti energijos vartojimo efektyvumą. Todėl Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje apskaičiuota, kad tikslinių paramos priemonių, į kurias reikia atsižvelgti vertinant, kaip laikomasi 2022 m. liepos 12 d. Tarybos rekomendacijos¹¹, suma 2023 m. sudarys 0,1 % BVP (palyginti su 0,1 % BVP 2022 m.).
- (19) 2022 m. liepos 12 d. rekomendacijoje Taryba rekomendavo Danijai imtis veiksmų 2023 m. užtikrinti, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimas atitiktų bendrą neutralios politikos kryptį¹², atsižvelgiant į tolesnę laikiną ir tikslinę paramą namų ūkiams ir įmonėms, kurie labiausiai pažeidžiami dėl energijos kainų šuolių, ir iš Ukrainos bėgantiems žmonėms. Danija turėtų būti pasirengusi einamąsias išlaidas pritaikyti prie kintančios situacijos. Danijai taip pat rekomenduota didinti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, taip pat į energetinį saugumą atsižvelgiant į iniciatyvą „REPowerEU“, be kita ko, naudojantis Priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšomis;

¹⁰ Tas skaičius rodo tų priemonių, įskaitant einamųjų pajamų ir išlaidų, taip pat atitinkamais atvejais – kapitalo išlaidų priemones, poveikį metiniam biudžetui.

¹¹ 2022 m. liepos 12 d. Tarybos rekomendacija dėl Danijos 2022 m. nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2022 m. Danijos konvergencijos programos (OL C 334, 2022 9 1, p. 27).

¹² Remiantis Komisijos 2023 m. pavasario prognoze, numatoma, kad Danijos vidutinės trukmės laikotarpio (10 metų) potencialios gamybos apimtys augimo vidurkis, naudojamas fiskalinės politikos kryptį įvertinti, nominaliąja verte bus 1,9 %.

- (20) Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2023 m. fiskalinės politikos kryptis didelės infliacijos sąlygomis bus skatinamoji (-0,4 % BVP). Prieš tai, 2022 m., fiskalinės politikos kryptis buvo stabdomoji (0,6 % BVP). Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones) augimo skatinamasis poveikis fiskalinės politikos kryptčiai 2023 m. turėtų sudaryti 0,6 % BVP. Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų grynujų pirminių einamųjų išlaidų skatinamojo poveikio nelemia tikslinė parama namų ūkiams ir įmonėms, kurie labiausiai pažeidžiami dėl energijos kainų šuolių, ir iš Ukrainos bėgantiems žmonėms. Tokią padėtį lemia netikslinių su energija susijusių priemonių, viešojo sektoriaus darbo užmokesčio padidinimo ir socialinių išmokų išlaidos bei didesnės sveikatos priežiūros išlaidos. Apibendrinant, prognozuojamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimas neatitinka 2022 m. liepos 12 d. Tarybos rekomendacijos. Priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamos išlaidos 2023 m. sudarė 0,3 % BVP, o nacionalinėmis lėšomis finansuojamų investicijų skatinamasis poveikis fiskalinės politikos kryptčiai sudarė 0,1 procentinio punkto¹³. Todėl Danija planuoja finansuoti papildomas investicijas pasinaudodama Priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšomis, taip pat, kaip numatoma, išlaikys nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas. Šalis planuoja finansuoti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, taip pat energetinį saugumą, pavyzdžiui, investicijas į energijos vartojimo efektyvumo priemones, aplinkosaugos mokesčių reformą ir žaliojo judumo priemones, kurios iš dalies finansuojamos Priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšomis;
- (21) remiantis iki galutinio prognozės parengimo termino turėta informacija apie politikos priemones, Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2024 m. valdžios sektoriaus perteklius sudarys 1,3 % BVP, o skolos santykis su BVP – 28,8 % BVP 2024 m. pabaigoje. Šiuo metu Komisija daro prielaidą, kad 2024 m. energijos paramos priemonės bus visiškai laipsniškai panaikintos. Tai grindžiama prielaida, kad energijos kainos vėl nepradės didėti;

¹³ Numatoma, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,2 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį.

- (22) Komisijos skaičiavimais, 2023–2025 m. laikotarpiu, taip pat 2023 ir 2024 m. Danija greičiausiai ir toliau laikysis $-1,0\%$ BVP minimalaus vidutinio laikotarpio biudžeto tikslo. Remiantis Komisijos 2023 m. pavasario prognoze, numatoma, kad struktūrinis balansas 2023 ir 2024 m. bus atitinkamai $3,5$ ir $2,1\%$ BVP, taigi viršys vidutinės trukmės biudžeto tikslą;
- (23) darant prielaidą, kad politika nesikeis, Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2024 m. grynosios nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės išlaidos padidės $4,6\%$;
- (24) šiuo metu Danijoje periodiniams nekilnojamojo turto mokesčiams yra taikoma viršutinė riba, taigi jie nedidėja augant rinkos kainoms. Todėl jie negali švelninti būsto kainų ciklą ir turi neigiamą pasiskirstymo poveikį. 2017 m. Danijos Parlamentas patvirtino naują nekilnojamojo turto mokesčių sistemą, pagal kurią viršutinė riba nebetaikoma; ši sistema turėtų įsigalioti 2024 m. sausio 1 d. Daugeliui žmonių kyla didelių problemų rasti įperkamą būstą. Dėl to, kad būsto kainos yra aukštos, o socialinio būsto laukti tenka ilgai, didžiuosiuose miestuose įperkamo būsto trūksta. Danijoje vis didesnei daliai paskolų taikomos kintamosios palūkanos ir atidėti palūkanų mokėjimai, todėl labai išsiskolinę būsto paskolų turėtojai taps vis pažeidžiamesni, jei būsto kainos toliau kris ir (arba) labai išaugs palūkanų normos;

- (25) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies b punktą ir to reglamento V priedo 2.2 kriterijų į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukta daug viena kitą papildančių reformų ir investicijų, kurios turi būti įgyvendintos iki 2026 m. Danijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas sėkmingai įgyvendinamas. Danija pateikė vieną mokėjimo prašymą, atitinkantį 25 ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano tarpinių ir siektinų reikšmių, o bendra išmoka siekė 301 mln. EUR. Pateikus pirmą mokėjimo prašymą, ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas įgyvendinimas pagal tvarkaraštį, o antrą mokėjimo prašymą tikimasi pateikti iki 2023 m. pabaigos, kaip numatyta. 2023 m. gegužės 31 d. Danija pateikė savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano, įskaitant „REPowerEU“ skyrių, pakeitimą. Į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą greitai įtraukus naują skyrių „REPowerEU“ bus sudarytos sąlygos finansuoti papildomas reformas ir investicijas, kuriomis remiamas Danijos strateginių tikslų energetikos ir žaliosios pertvarkos srityse įgyvendinimas. Siekiant sėkmingai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, taip pat kitą plane nenumatytą ekonominę ir užimtumo politiką, kad būtų užtikrinta plati atsakomybė už bendrą politinę darbotvarkę, tebėra svarbus sistemingas ir veiksmingas vietos ir regionų valdžios institucijų, socialinių partnerių ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas;
- (26) 2022 m. Komisija patvirtino visus Danijos sanglaudos politikos programavimo dokumentus. Kad Danijoje būtų įgyvendinama žalioji ir skaitmeninė pertvarkos, didinamas ekonominis ir socialinis atsparumas, taip pat vyktų darnus teritorinis vystymasis, labai svarbu sanglaudos politikos programas įgyvendinti sparčiai, užtikrinant papildomumą ir sinergiją su ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu, įskaitant skyrių „REPowerEU“;

- (27) be ekonominių ir socialinių uždavinių, kurie sprendžiami ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu bei sanglaudos politikos programomis, Danijai kyla tam tikrų papildomų uždavinių, susijusių su ekonomikos priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimu ir žiedinės ekonomikos stiprinimu siekiant remti žaliąją pertvarką;
- (28) Danijos pažanga įgyvendinant žiedinę ekonomiką yra nepakankama ir turi būti spartinama, kad būtų pasiekti Sąjungos žiedinės ekonomikos tikslai. Nepaisant tam tikrų politikos priemonių, kurių imtasi nuo 2020 m., kaip antai klimato srities veiksmų plano, pažanga yra nedidelė. Iš 2021 m. žiedinės ekonomikos veiksmų plane numatytų 129 iniciatyvų 27 buvo užbaigtos įgyvendinti, 88 įgyvendinamos pagal planą, o 14 vėluoja. Pagal žinomus statistinius duomenis 2022 m. Danija nepadarė pažangos atliekų susidarymo, atliekų perdirbimo ir žiedinės ekonomikos srityse. Žiedinis žaliavų naudojimas šalyje vos sumažėjo (8 % 2016 m. ir 7,8 % 2021 m.) ir nesiekė Sąjungos vidurkio, t. y. 11,7 % 2021 m. Nors Žiedinės ekonomikos veiksmų plano tikslas – smarkiai sumažinti Sąjungos žaliavų naudojimo rodiklį, 2020 m. Danijos žaliavų naudojimo rodiklis buvo 25,6 t gyventojui ir gerokai viršijo 2020 m. Sąjungos vidurkį (13,7 t gyventojui). Danija ir toliau neįgyvendina tam tikrų žiedinės ekonomikos aspektų tikslų, ypač komunalinių atliekų susidarymo, atliekų perdirbimo lygio ir maisto atliekų srityse. Kalbant apie komunalines atliekas, vienam Danijos gyventojui tenkančių komunalinių atliekų kiekis yra didžiausias Sąjungoje, t. y. 786 kg/m. 2021 m. (2021 m. Sąjungos vidurkis – 530 kg/m.), turint omeny, kad nacionalinis bendro atliekų kiekio mažinimo tikslas nenustatytas. Kalbant apie atliekų perdirbimą, Danija turi dėti dideles pastangas, kad pasiektų 2025 m. Sąjungos komunalinių ir pakuočių atliekų perdirbimo tikslą, nes šiuo metu ji atsilieka nuo Sąjungos vidurkio (49,6 %) – 2021 m. šis rodiklis siekė 34,3 %¹⁴. Galiausiai Danijos maisto atliekų rodikliai yra prasti, palyginti su Sąjungos rezultatais. Šalis labai priklauso nuo atliekų deginimo: sudeginama daugiau kaip 50 % komunalinių atliekų, palyginti su Sąjungos vidurkiu apie 26 %;

¹⁴ Danija informavo Komisiją, kad 2021 m. praneštas perdirbimo lygis buvo grindžiamas neteisingais duomenimis ir bus patikslintas.

- (29) Danija užsibrėžė plataus užmojo priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslus ir pirmąją atsinaujinančiosios energijos, visų pirma gaminamos vėjo, įsisavinimo srityje. Laikotarpiu nuo 2022 m. rugpjūčio mėn. iki 2023 m. kovo mėn. gamtinių dujų suvartojimas Danijoje sumažėjo 25,2 %, palyginti su dujų suvartojimo vidurkiu per tą patį laikotarpį per ankstesnius 5 metus, – daugiau nei 15 % mažinimo tikslas, nustatytas Tarybos reglamente (ES) 2022/1369¹⁵. Danija galėtų toliau dėti pastangas, kad laikinai sumažintų dujų poreikį iki 2024 m. kovo 31 d. pagal Tarybos reglamentą (ES) 2023/706¹⁶. Tam, kad būtų pasiekti priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslai ir energijos rūšių derinyje padidinta atsinaujinančiajai energijai tenkanti dalis, labai svarbu siekiant nacionalinio užmojo plėtoti jūros ir sausumos vėjo energijos pajėgumus sparčiau perduoti eksploatuoti projektus ir supaprastinti leidimų išdavimo taisykles. Diegiant papildomus pajėgumus, be kita ko, energetines salas Baltijos ir Šiaurės jūrose, prireiks suplanuoti pakankamą elektros tinklo plėtrą perdavimo ir paskirstymo grandyse. Kartu investuojant į energijos vartojimo efektyvumą galima sumažinti investicijų į energetikos infrastruktūrą poreikį. Mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro ir energijos paklausą dar labiau padėtų platesnis efektyvaus energijos vartojimo priemonių įrengimas pastatuose, derinant izoliacijos priemones su nuo iškastinio kuro nepriklausančių šildymo šaltinių plėtra. Viešųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumo didinimo efektą dar labiau sustiprintų panaikinti savivaldybių ir regionų žaliųjų projektų biudžeto apribojimai. Papildomomis priemonėmis, padedančiomis didinti energijos vartojimo efektyvumą privačiuose pastatuose, būtų galima sumažinti energijos sąnaudas Danijoje, – 2022 m. šalies namų ūkių energijos sąskaitų vidurkis buvo antras pagal dydį. Esama potencialo padidinti šalies pramonės veiklos energijos vartojimo efektyvumą, pirmiausia panaudojant perteklinę šilumą centralizuotam šildymui;

¹⁵ 2022 m. rugpjūčio 5 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/1369 dėl koordinuotų dujų poreikio mažinimo priemonių (OL L 206, 2022 8 8, p. 1).

¹⁶ 2023 m. kovo 30 d. Tarybos reglamentas (ES) 2023/706, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2022/1369, kiek tai susiję su dujų poreikio mažinimo priemonių taikymo laikotarpio pratęsimu ir jų įgyvendinimo ataskaitų teikimo bei stebėjimo sustiprinimu (OL L 93, 2023 3 31, p. 1).

- (30) kliūčių pereinant prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos kyla dėl to, kad žaliajai pertvarkai esminės svarbos turintys sektoriai, įskaitant poveikio klimatui neutralizavimo technologijų gamybos, diegimo ir techninės priežiūros, stokoja darbo jėgos, o profesijų atstovai – įgūdžių. Siekiant sumažinti įgūdžių trūkumą ir skatinti įtraukti į darbo rinką bei darbo jėgos perskirstymą labai svarbu turėti aukštos kokybės švietimo ir mokymo sistemas, atitinkančias kintančius darbo rinkos poreikius, ir tikslinių kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo priemonių. Siekiant pasinaudoti neišnaudota darbo jėgos pasiūla, šios priemonės turi būti prieinamos, visų pirma fiziniams asmenims ir sektoriuose bei regionuose, kuriuos žaliaji pertvarka veikia labiausiai. Kaip pranešta, 2022 m. Danijoje trūko 60 profesijų, kurioms reikalingi su žaliaja pertvarka susiję specifiniai įgūdžiai arba žinios, darbuotojų, be kita ko, aplinkos inžinierių, aplinkos apsaugos specialistų ir statybos architektų. Nors žaliajai pertvarkai reikalingų įgūdžių paklausa auga, energijai imlios pramonės darbuotojų, dalyvaujančių švietimo ir mokymo programose, skaičius per paskutinį dešimtmetį smarkiai sumažėjo: nuo 24,6 % 2015 m. iki 15,6 % 2021 m.,

REKOMENDUOJA Danijai 2023 m. ir 2024 m. imtis šių veiksmų:

1. 2023 ir 2024 m. kuo greičiau laipsniškai panaikinti galiojančias neatidėliotinas energijos paramos priemones. Jei dėl vėl padidėjusių energijos kainų reikėtų imtis naujų paramos priemonių arba toliau taikyti esamas paramos priemones, užtikrinti, kad tokiomis paramos priemonėmis būtų siekiama apsaugoti pažeidžiamus namų ūkius ir įmones, kad jos būtų fiskaliniu požiūriu prieinamos ir išlaikytų paskatas taupyti energiją.

2024 m. išlaikant patikimą fiskalinę būklę, išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas viešąsias investicijas ir užtikrinti veiksmingą dotacijų pagal Priemonę ir kitų Sąjungos fondų lėšų įsisavinimą, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas.

Laikotarpiu po 2024 m. toliau vykdyti investicijas ir reformas, kuriomis skatinamas didesnis tvarus augimas, ir išsaugoti apdairią vidutinės trukmės fiskalinę būklę.

Įgyvendinti naująją nekilnojamojo turto mokesčio sistemą siekiant atkurti ryšį tarp rinkos kainų ir mokesčių ir užtikrinti sąžiningesnį apmokestinimą. Spartinti investicijas į įperkamo būsto statybą, kad būtų patenkinti skubiausi poreikiai.

2. Toliau tolygiai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą ir, neseniai pateikus jo papildymą, įskaitant skyrių „REPowerEU“, skubiai pradėti susijusių priemonių įgyvendinimą. Tęsti spartų sanglaudos politikos programų įgyvendinimą, užtikrinant glaudų papildomumą ir sinergiją su ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu.
3. Stiprinti žiedinę ekonomiką ir atliekų tvarkymo politiką, be kita ko, spartinant Danijos nacionalinio žiedinės ekonomikos veiksmų plano įgyvendinimą, skatinant vykdyti komunalinių ir kitų atliekų prevenciją ir pakartotinai jas naudoti, didinant atliekų perdirbimo lygį, mažinant maisto atliekų kiekius ir laipsniškai pereinant nuo komunalinių atliekų deginimo prie ekologiškesnių šilumos gamybos šaltinių.

4. Mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro ir didinti atsinaujinančiųjų šaltinių energijos dalį tiekiamos energijos derinyje. Reaguoti į augančius paklausos ir lankstumo poreikius skatinant būtiną elektros tinklo plėtrą perdavimo ir paskirstymo grandyse. Racionalizuoti taikomas atsinaujinančiosios energijos srities leidimų išdavimo taisykles. Įgyvendinti papildomas priemones, padedančias didinti energijos vartojimo efektyvumą privačiuose ir viešuose pastatuose siekiant sumažinti sąskaitas už suvartotą energiją ir energetikos sistemos sąnaudas. Užtikrinti nuo iškastinio kuro nepriklausančių šildymo šaltinių plėtrą. Dėti daugiau politikos pastangų siekiant suteikti ir įgyti žaliajai pertvarkai reikalingų įgūdžių ir kompetencijų.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu

Pirmininkas / Pirmininkė
